

Πρόληψη ανεπιθύμητων συμπεριφορών και διατήρηση πειθαρχίας

Περίγραμμα της διάλεξης

- Πρόληψη ανεπιθύμητων συμπεριφορών και διατήρηση πειθαρχίας (στρατηγικές)
- Στρατηγικές αντιμετώπισης πειθαρχικών προβλημάτων
- Ποινές-αμοιβές
- Μοντέλα ανάπτυξης της υπευθυνότητας

Η πειθαρχία είναι απαραίτητη για την ομαλή
διεξαγωγή της διδασκαλίας

Πως εξασφαλίζεται όμως η πειθαρχία;

Τα προβλήματα πειθαρχίας είναι προτιμότερο να προληφθούν διότι αναιρούν τους στόχους του μαθήματος

Ο μαθητής που ατακτεί:

- δεν συμμετέχει στη διαδικασία της μάθησης
- εμποδίζει τους άλλους μαθητές
- εμποδίζει το δάσκαλο

Για την πρόληψη ανεπιθύμητων συμπεριφορών είναι απαραίτητο:

➡ να εντάσσουμε τα παιδιά, για όσο το δυνατό περισσότερο χρόνο, σε κάποια μαθησιακή διαδικασία.

➡ να ελαχιστοποιούμε το χρόνο για την οργάνωση του μαθήματος και το χρόνο που περιμένουν τα παιδιά για να ασκηθούν.

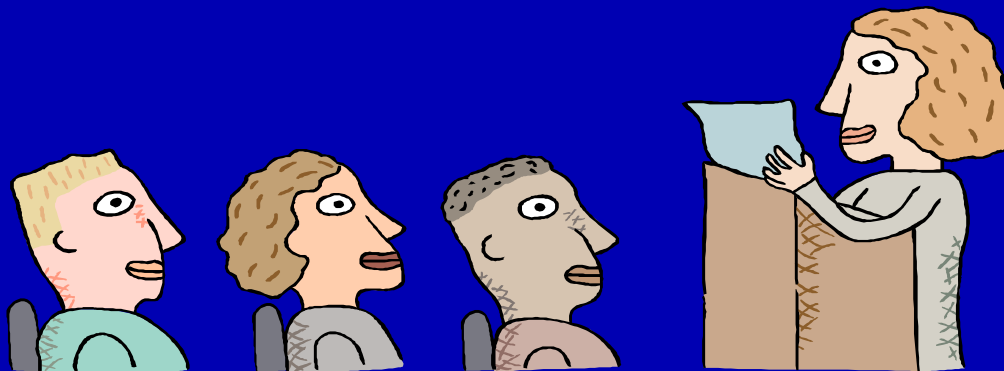
Μεγιστοποίηση του ωφέλιμου διδακτικού χρόνου

Πρωτόκολλα

Τρόποι αποφυγής των «νεκρών σημείων» του μαθήματος

- Προετοιμασία του χώρου άσκησης και των οργάνων πριν το μάθημα
- Σύντομη και κατανοητή περιγραφή και επίδειξη των ασκήσεων από τον διδάσκοντα
- Διαφορετικές μορφές διαχωρισμού των μαθητών σε ομάδες
- Διαφορετικές μορφές διεξαγωγής του μαθήματος

Στην αρχή της σχολικής χρονιάς ο Κ.Φ.Α.
θα πρέπει να θεσπίσει κανονισμό του
μαθήματος και να ζητήσει τη συστηματική
εφαρμογή του από τους μαθητές

Παράδειγμα κανονισμού του μαθήματος Φ.Α. για τις πρώτες τάξεις του δημοτικού

- Όταν μιλά ο καθηγητής ή όταν μιλά συμμαθητής σου που έχει ζητήσει το λόγο να τον προσέχεις χωρίς να τον διακόπτεις.
- Να ακούς και να ακολουθείς όλες τις οδηγίες που δίνει ο καθηγητής.
- Να αφήνετε αποστάσεις μεταξύ σας και να μην σπρώχνεστε.
- Να χρησιμοποιείς τα όργανα γυμναστικής με σεβασμό. Μην τα κακομεταχειρίζεσαι.

Οι μαθητές θα πρέπει να μάθουν:

- τον τρόπο εισόδου και εξόδου στο χώρο άσκησης (υπαίθριος χώρος-γυμναστήριο)
- οπτικά ή ηχητικά σήματα για συγκέντρωση ή επανασυγκέντρωση κοντά στον καθηγητή μετά από πραγματοποίηση μιας δραστηριότητας
- τον τρόπο που μοιράζονται και επιστρέφονται τα διάφορα όργανα

Οι μαθητές θα πρέπει επίσης να μάθουν:

- να γυμνάζονται μέσα σε συγκεκριμένα όρια του χώρου
- να χωρίζονται εύκολα σε ομάδες
- να μετακινούνται από τον ένα σταθμό στον άλλο

Δεν είναι αρκετό να εξηγήσουμε ή να αναρτήσουμε τον κανονισμό του μαθήματος

- Τα παιδιά θα πρέπει να τον μάθουν, κάνοντας συστηματική εφαρμογή και εξάσκηση.
- Ο κανονισμός πρέπει να τηρείται σ' όλα τα μαθήματα Φυσικής Αγωγής

Κλασικές στρατηγικές πρόληψης ανεπιθύμητων συμπεριφορών

Κλασικές στρατηγικές πρόληψης ανεπιθύμητων συμπεριφορών

- Διαρκής επίβλεψη και παρακολούθηση όλων των παιδιών
- Επιλεκτικό πλησίασμα
- Εκμάθηση των ονομάτων των παιδιών
- Επιλεκτική παράβλεψη

Κλασικές στρατηγικές αντιμετώπισης των πειθαρχικών προβλημάτων

- ✓ Μη λεκτική συμπεριφορά του δασκάλου
(π.χ αυστηρό αποδοκιμαστικό βλέμμα)
- ✓ Λεκτική συμπεριφορά του δασκάλου (απλή
παρατήρηση, επίπληξη, κατονομάζω μαθητή που
παραβιάζει κανονισμό)
- ✓ Απομάκρυνση του μαθητή από το χώρο
άσκησης (προαύλιο, γυμναστήριο)

Η σύγχρονη εκπαιδευτική νομοθεσία απαγορεύει τις σωματικές ποινές για τους εξής λόγους:

Έρευνες έδειξαν ότι οι σωματικές ποινές:

- ✓ σχετίζονται με την εγκληματικότητα και την εκδήλωση αντιδραστικής συμπεριφοράς κατά τη νεανική ηλικία.
- ✓ προκαλούν πόνο και αφυπνίζουν την τάση για άμυνα και αυτοσυντήρηση.
- ✓ γεννούν αίσθημα εκδίκησης, έχθρας και μίσους όχι μόνο απέναντι στο δάσκαλο αλλά σε ολόκληρο το θεσμό του σχολείου.

Η σύγχρονη εκπαιδευτική νομοθεσία απαγορεύει τις σωματικές ποινές για τους εξής λόγους:

- ✓ Τραυματίζουν την προσωπικότητα του παιδιού, θίγουν την αξιοπρέπειά του και προκαλούν φόβο, δειλία, δουλικότητα, μνησικακία και σαδισμό.
- ✓ Οι αυστηρές σωματικές ποινές δημιουργούν μαθητές αντικοινωνικούς, επιθετικούς και καχύποπτους.

Η επιβολή σωματικών ποινών στους μαθητές

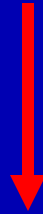
είναι πράξη πειθαρχικά επιλήψιμη, αδίκημα ποινικά κολάσιμο και ενέργεια αντίθετη προς την παιδαγωγική δεοντολογία (Αραβανής, 1996)

Οι ποινές και τιμωρίες επηρεάζουν πάντα αρνητικά την εσωτερική παρακίνηση των μαθητών για τους εξής λόγους:

(Παπαϊωάννου, Θεοδωράκης και Γούδας, 1999)

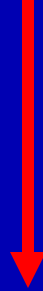
- Προκαλούν αρνητική έως και εχθρική στάση απέναντι στη φυσική αγωγή, στο δάσκαλο και στο σχολείο γενικότερα.
- Δίνουν αρνητική πληροφόρηση στο άτομο για το επίπεδο της ικανότητάς του.
- Δημιουργούν την πεποίθηση ότι ελέγχουν τη συμπεριφορά του.
- Μειώνουν την αίσθηση καλών κοινωνικών σχέσεων.

Η αμοιβή

δημιουργεί ένα ευχάριστο
συναίσθημα στο μαθητή, που τον
παρακινεί να επαναλάβει την
ενέργεια που την επέφερε.

Με την αμοιβή

- επιβεβαιώνεται και αναγνωρίζεται η θετική πράξη και δημιουργείται στο μαθητή η αίσθηση της επιτυχίας.
- από την αίσθηση της επιτυχίας το παιδί περνά στην εσωτερική ικανοποίηση και τη χαρά της δημιουργίας.

Ηθικές αμοιβές

Σύμφωνα με τους συμπεριφοριστές, οι ηθικές αμοιβές λειτουργούν ως ενισχυτές των θετικών συμπεριφορών του παιδιού (Αραβανής, 1996).

Μοντέλα ανάπτυξης της υπευθυνότητας

(Lavay, French, Henderson, 1997)

- Αποσκοπούν στο να αποκτήσουν οι μαθητές βιώματα που θα τους δώσουν την ευκαιρία να αναπτύξουν την υπευθυνότητά τους
- Η υπευθυνότητα προϋποθέτει εσωτερικά κίνητρα

Μοντέλο υπευθυνότητας του Hellison (Hellison, 1985)

οι μαθητές θα πρέπει:

- να αναλάβουν υπευθυνότητες για την δική τους πρόοδο, προκειμένου να επιτύχουν στον κόσμο που μεγαλώνουν.
- να μάθουν να συνεργάζονται με τους συμμαθητές τους, εάν θέλουν να επιτύχουν κοινωνική πρόοδο, σε έναν συνεχώς μεταβαλλόμενο και ασταθή κόσμο.

Μοντέλο υπευθυνότητας του Hellison

(Hellison, 1985)

ΣΤΟΧΟΙ

- Να βοηθήσει τα παιδιά να καταλάβουν & να αναγνωρίσουν το λάθος τους
- Να αρχίσουν να ελέγχουν τον εαυτό τους
- Να μειώνουν σταδιακά την επανάληψη των ανεπιθύμητων συμπεριφορών τους
- Να αρχίσουν να συμμετέχουν με ενδιαφέρον στο μάθημα

Μοντέλο υπευθυνότητας του Hellison

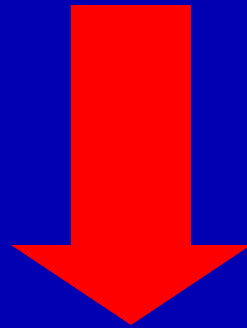
(Hellison, 1985)

ΣΤΟΧΟΙ

- Να βοηθήσει τα παιδιά, σιγά-σιγά να νιώσουν υπεύθυνα των πράξεών τους
- Να νιώσουν τους συμμαθητές τους & να τους βοηθήσουν να μειώσουν τις ανεπιθύμητες ενέργειες στο μάθημα Φ.Α.

Μοντέλο υπευθυνότητας του Hellison

(Hellison, 1985)

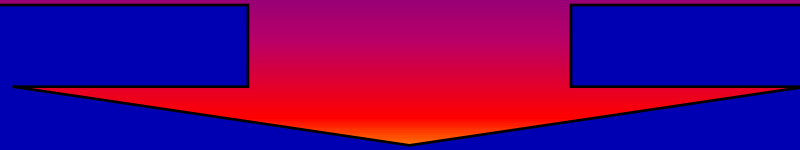

➤ Σύστημα αντιμετώπισης απείθαρχων συμπεριφορών που βοηθά τους μαθητές να αποκτήσουν αυτοέλεγχο.

➤ Αποτελείται από 5 επίπεδα

Μοντέλο του Hellison

Επίπεδο 0: Ανευθυνότητα

Οι μαθητές που βρίσκονται στο επίπεδο 0 κατηγορούν τους άλλους ως υπαίτιους για τον τρόπο που συμπεριφέρονται και αρνούνται να αναλάβουν την ευθύνη των πράξεών τους.

Μειώνουν, φοβερίζουν, βρίζουν και χτυπούν άλλα παιδιά.

Εσωτερικοί λόγοι πειθαρχίας – μοντέλο του Hellison

Επίπεδο 0: Ανευθυνότητα

- Στο σπίτι: Κατηγορούν τα αδέλφια τους για όλα τα προβλήματα.
- Στο παιγνίδι: Βρίζουν ή κοροϊδεύουν τα άλλα παιδιά.
- Στην τάξη: Μιλάνε και φιλονικούν με άλλα παιδιά την ώρα του μαθήματος.
- Στη Φυσική Αγωγή: Σπρώχνουν τους άλλους όταν ο γυμναστής μοιράζει μπάλες

Μοντέλο του Hellison

Επίπεδο 1: Αυτοέλεγχος

Τα παιδιά εμφανίζουν ένα ελάχιστο επίπεδο ένταξης. Αρχίζουν να υπακούν στο δάσκαλο χωρίς να ενοχλούν τους άλλους. Ωστόσο δεν συμμετέχουν ενεργά στο μάθημα.

Εσωτερικοί λόγοι πειθαρχίας – μοντέλο του Hellison

Επίπεδο 1: Αυτοέλεγχος

- Στο σπίτι: Συγκρατιούνται και δεν χτυπούν τα αδέρφια τους ακόμα και όταν νευριάζουν.
- Στο παιχνίδι: Στέκονται και βλέπουν τους άλλους να παίζουν.
- Στην τάξη: Περιμένουν την κατάλληλη στιγμή για να μιλήσουν.
- Στη Φυσική Αγωγή: Ασκούνται αλλά όχι όλη την ώρα.

Μοντέλο του Hellison

Επίπεδο 2: Ένταξη - Συμμετοχή

Τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στο μάθημα χωρίς να ενοχλούν τους συμμαθητές τους, δείχνουν ενδιαφέρον και προσπαθούν πολύ. Παίζουν με τους άλλους χωρίς να μαλώνουν. Προσπαθούν να εκτελέσουν τις νέες ασκήσεις ή τα παιχνίδια χωρίς να διαμαρτύρονται ή να λένε ότι δεν μπορούν.

Εσωτερικοί λόγοι πειθαρχίας – μοντέλο του Hellison

Επίπεδο 2: Ένταξη - Συμμετοχή

-Στο σπίτι: Βοηθούν στο πλύσιμο των πιάτων.

-Στο παιχνίδι: Παίζουν με τους άλλους χωρίς να μαλώνουν.

-Στην τάξη: Παρακολουθούν το μάθημα και κάνουν εργασίες που τους ζητά ο δάσκαλος.

-Στη Φυσική Αγωγή: Προσπαθούν να εκτελέσουν τις νέες ασκήσεις ή τα παιχνίδια χωρίς να διαμαρτύρονται ή να λένε ότι δεν μπορούν.

Μοντέλο του Hellison

Επίπεδο 3: Υπευθυνότητα

Είναι σε θέση να ασκηθούν χωρίς την άμεση επίβλεψη του γυμναστή. Σχεδιάζουν ή τροποποιούν από μόνα τους τα παιχνίδια, τις χορευτικές κινήσεις ή τις ασκήσεις. Προσπαθούν να βελτιωθούν και εκτός σχολικού προγράμματος.

Εσωτερικοί λόγοι πειθαρχίας – μοντέλο του Hellison

Επίπεδο 3: Υπευθυνότητα

-Στο σπίτι: Καθαρίζει το δωμάτιό του χωρίς να του το ζητήσουν.

-Στο παιχνίδι: Επιστρέφει ένα παιχνίδι χωρίς να του το ζητήσουν.

-Στην τάξη: Αναλαμβάνει να κάνει μια μεγάλη εργασία.

-Στη Φυσική Αγωγή: Προσπαθεί να βελτιωθεί εκτός σχολικού προγράμματος.

Μοντέλο του Hellison

Επίπεδο 4: Φροντίδα για τους άλλους

Τα παιδιά βοηθούν και ενθαρρύνουν τα άλλα παιδιά. Ενθαρρύνουν άλλα παιδιά να παίξουν μαζί τους. Συνεργάζεται πρόθυμα με όλα τα παιδιά.

Εσωτερικοί λόγοι πειθαρχίας – μοντέλο του Hellison

Επίπεδο 4: Φροντίδα για τους άλλους

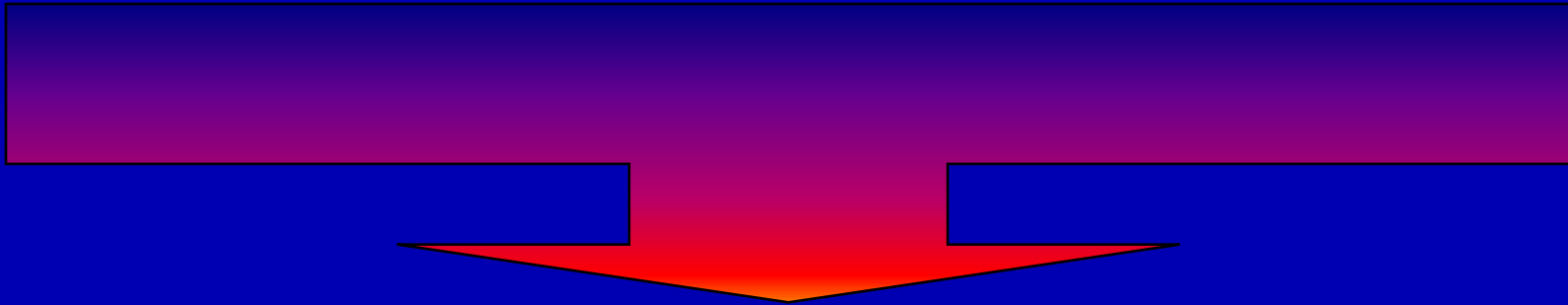
-Στο σπίτι: Βοηθά στη φροντίδα ενός μικρότερου παιδιού.

-Στο παιχνίδι: Ενθαρρύνει κάποιον να παίξει μαζί του.

-Στην τάξη: Βοηθά τους συμμαθητές του σ' ένα δύσκολο πρόβλημα.

-Στη Φυσική Αγωγή: Συνεργάζεται πρόθυμα με όλα τα παιδιά.

Μοντέλο του Hellison

Τα μέσα που χρησιμοποιεί ο καθηγητής για ανάπτυξη της υπευθυνότητας είναι διάφορα:

- Συζητήσεις με τους μαθητές
- Προσωπικές συζητήσεις με το μαθητή που έχει πρόβλημα
- Ευκαιρίες στο μαθητή να νοιώσει αίσθημα επιτυχίας
- Αύξηση του χρόνου ένταξης σε κινητικές δραστηριότητες